

Kunnat ja kansallinen vesihuoltouudistus

Kuntamarkkinat 10.9.2020

Kuntamarkkinat 10.9.2020

Kunnat ja kansallinen vesihuoltouudistus

Minna Hanski, MMM

Kansallinen vesihuoltouudistus

– hiilineutraali ja kiertotaloutta
hyödyntävä vesihuolto, joka turvaa
laadukkaat vesihuoltopalvelut

- Hanke 16.1.2020 - 31.12.2022
- Vesihuoltolainsäädännön toimivuuden arviointi ja selvitys regulaatiosta, julkaistu 07/2020
- Hyvän vesihuollon kriteerit 06/2020
- Ohjelmaluonnos valmistuu 31.10.2020, lausuntokierros loppuvuodesta

Hankkeen rakenne ja toimijat

Johtoryhmä

VM, MMM, STM, YM, Huoltovarmuuskeskus, Suomen Kuntaliitto, Vesilaitosyhdistys, ELY-keskukset
pj. Jaana Husu-Kallio

Visioryhmä

MMM, STM, YM, Suomen Kuntaliitto, Mikkelin kaupunki, Kemin Energia ja Vesi, Vesilaitosyhdistys, Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry, Valvira, ELY-keskukset
pj. Minna Hanski

Kansallisen vesihuoltouudistuksen tavoitteet

Turvallinen ja laadukas
vesihuolto

Alan uudistuminen

Vesihuoltolaitosten toimintakyvyn
vahvistaminen

Riskien tunnistaminen ja
häiriötilanteisiin varautuminen

Toimiva ja tarkoituksenmukainen
lainsäädäntö ja valvonta

Uudistumisen edistäminen

Energiatehokas ja kiertotaloutta
hyödyntävä vesihuolto

Tietoon pohjautuva omaisuuden
hallinta

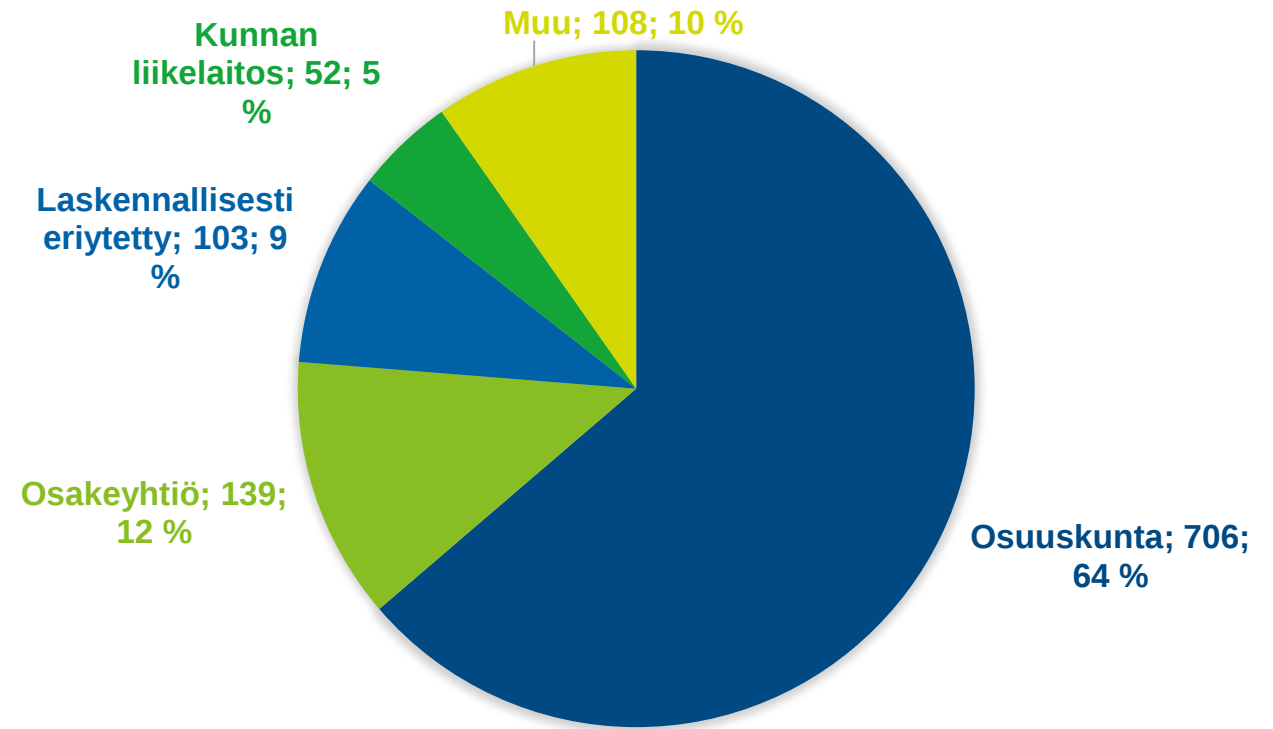
Yhteistyö ja vuoropuhelu

Suomen vesihuoltolaitokset

- Toiminta-alueen omaavia vesihuoltolaitoksia yht. 1108
- Ylikunnallisia 52
 - Tukkuvesilaitokset
 - Keskuspuhdistamot
 - Ylikunnallisesti palvelevat vesihuoltolaitokset

VESIHUOLTOLAITOSTEN TOIMINTAMUODOT

Alustavia kehitysehdotuksia

- Vesihuoltolainsäädännön uudistus, esillä mm.
 - kunnan tehtävät vesihuoltopalvelujen tarjoamisessa
 - pätevyysvaatimukset
 - kehittämissuunnittelu ja saneeraussuunnitelmat
- lainsäädäntötyö 2020-2021
- Vesihuoltolaitosten vertaisarvioinnin käyttöönotto
- Kohdennettu neuvonta ongelmallisille vesihuoltolaitoksille
- Tuki yhteistyölle, yhteishankinnoille ja kokeiluille
- Vesihuollon urapolut ja osaamisen kehittäminen

**Tavoitteena vahva
sitoutuminen yhteisiin
tavoitteisiin sekä
valtakunnallisesti että
alueellisesti ja paikallisesti**

Lisätietoa ja keskustelumahdollisuudet

www.mmm.fi/vesihuoltouudistus

Some: #vesihuoltouudistus

Yhteydenotot visio- ja johtoryhmän jäseniin

Kunnat ja kansallinen vesihuoltouudistus Kuntaliiton näkökulmia

Kuntamarkkinat 10.9.2020

Paavo Taipale, Kuntaliitto

Kunnat vesihuoltotoimijoina Suomessa

- Kunnan vastuut vesihuollossa
 - Vesihuollon yleinen kehittäminen kunnassa, tarvearviointi (VHL 5 §)
 - Järjestämisvastuu (VHL 6 §) ja huolehtimisvelvoite vesihuoltopalveluista, ”jos suurehkon asukasjoukon tarve tai terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt...”
 - (Sammutusveden toimittaminen (PelL 30 §))
- Kuntaomisteisia vesihuoltolaitoksia noin 400 kpl, kattavat noin 90 prosenttia kaikkien vesihuoltolaitosten myymästä vedestä
- Koko- ja resurssierot valtavat: HSY palvelee yli miljoonaa asukasta, pienimmät muutamaa sataa
- Osaamisen ja taloudellisen kantokyvyn suhteen hyvin erilaiset toimintaedellytykset
- Toistaiseksi toiminta pääosin laadukasta, mutta kuitenkin paikallisia häiriöitä
- Asiakkaiden vaatimukset, talous, ympäristösäädökset ja digitalisaatio haastavat

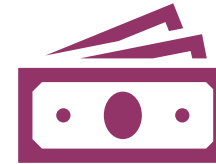
Miten varmistaa kestävä vesihuolto tulevaisuudessa?

Tarvitaan uutta
ajattelua – yhtä
aikaa avointa ja
kriittistä

Tarvitaan
yhteistyötä ja
kumppaneita

Tarvitaan
rahaa

Tarvitaan
TAHTOA

Kuntaliiton alustavia linjauksia vesihuoltouudistukseen

- Vesihuolto on kunnan asukkaiden ja alueen elinkeinoelämän välttämättömyyspalvelua ja sen **järjestämisvastuun tulee** Kuntaliiton näkemyksen mukaan **säilyä kunnalla**.
- Kuntaliitto pitää tärkeänä, että kunnat jatkossakin pysyvät vesihuoltolaitosten merkittävinä omistajina. Vesihuoltolaitosten **omistajuuteen perustuvaa määräysvaltaa** laitoksen strategisiin ratkaisuihin **ei pidä luovuttaa** yksityiselle sektorille.
- **Kestävä vesihuolto tulee olla kunnan tavoitteena:** toimintavarmuus ja turvallisuus, hyvät resurssit ja johtaminen sekä kustannustehokkuus ja tasapuolisuus - ympäristöä unohtamatta.

Kuntaliiton alustavia linjauksia vesihuoltouudistukseen

- Vesihuoltolaitosten rakennemuutosta on tarpeen edistää
 - **Voimavaroja ja osaamista on tarpeen koota** eri seuduilla hyväksi harkituilla, eri tasoilla yhteistyömuodoilla.
 - On tärkeää löytää laitosten **hallintoelimiin päteviä** vesihuollon kehittämisestä kiinnostuneita **päittäjiä**.
 - Tärkeää olisi **valtion tuki vesihuoltolaitosten yhdistymis- ja yhteistyöselvityksille** sekä suora **investointituki tekniseen kehitykseen** (kuten palvelujen ja prosessien digitalisointi) tilanteissa, joissa pienten vesihuoltolaitosten yhdistymisestä on päätetty.
 - Vesihuoltopalvelujen tarjoaminen asiakasomisteisten osuuskuntien avulla tulee olla mahdollista tulevaisuudessakin. **Osuuskuntia tulee eri tavoin kannustaa osaamisen vahvistamiseen** joko ulkopuolisia palveluja käyttämällä tai yhdistämällä osuuskuntia.

Kuntaliiton alustavia linjauksia vesihuoltouudistukseen

- Kunnalla tulee itsehallinnollisen asemansa vuoksi olla **vapaus valita** järjestämisvastuullaan olevan tehtävän **organisointitapa – myös vesihuollossa**.
 - Kuntaliitto pitää tärkeänä, että vesihuoltolaitoksen omistajalla on jatkossakin mahdollisuus saada liiketoiminnasta kohtuullista tuottoa.
 - Voisi olla tarpeen selvittää, miten määriteltäisiin vesihuoltolaitostoiminnan kohtuullinen tuotto laajasti hyväksyttävissä olevalla tavalla.
 - Jos vesihuoltolaitoksen talous on heikko, on tärkeää olla pidättyväinen laitosten toiminta-alueiden laajentamisessa ja nostaa tarpeen mukaan asiakasmaksuja.
 - Vesihuoltoa tulisi käyttää elinkeinopolitiikan välineenä hyvin rajoitetusti.
- Vesihuoltolain soveltamista valvovien **viranomaisten vastuita selkeytettävä**
- **Huomiota vesihuollon varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämiseen**

Kuntaliiton alustavia linjauksia vesihuoltouudistukseen

- Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita ja liittämisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä tarkistettava
 - Vesihuoltoon liittämisvelvoitetta taajamien ulkopuolisilla toiminta-alueilla koskeva sääntely ei ole ollut voimassa olevassa lainsäädännössä enää selkeä eikä tasa-puolinen sen jälkeen, kun haja-asutuksen jätevesiasetusta muutettiin vuonna 2017.
 - Kuntaliiton mielestä nyt **on tarpeen täsmentää** vesihuoltolain **säännöksiä, jotka koskevat kiinteistön liittämisoikeuksia ja -velvollisuuksia taajaman ulkopuolella.**
 - Vesihuoltolaitoksen **toiminta-aluetta ja sen supistamista koskevaa sääntelyä** vesihuoltolain 8 §:ssä ja 8 a §:ssä **on tarpeen tarkistaa** ajanmukaiseksi.
- Hulevesien viemäroinnin järjestämistapoja arvioitava uudelleen
 - Kuntaliitto pitää tarpeellisena, että vesihuoltolakia uudistettaessa tarkastellaan rajapinnat maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä **selvitetään mahdollisuutta tarjota** kaikissa organisointimalleissa asiakkaalle **hulevesien hallintaan liittyvät palvelut yhden luukun (ja yhden julkisoikeudellisen maksun) periaatteen mukaisesti.**

Kiitos.

Paavo Taipale

p. 050-380 8368

etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

The background features a vibrant abstract design. On the left, there are thick, textured brushstrokes in shades of pink and light blue. The right side of the image is a solid, deep blue, which is sparsely decorated with numerous small, solid black dots of varying sizes. The overall composition is modern and artistic.

KUNTA LIITTO